

20242774774

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

Врз основа на член 5 став (3) од Законот за буџети („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.203/22, 76/24 и 272/24), министерот за финансии, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ФУНКЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЈА

Член 1

Со овој правилник поблиску се пропишува функционалната класификација.

Член 2

(1) Функционалната класификација ги класифицира расходите и другите одливи на Буџетот според нивните функционални општи и конкретни цели за кои се наменети, согласно со прифатената меѓународна класификација пропишана од страна на Обединетите нации (во натамошниот текст „КОФОГ класификација“).

(2) КОФОГ е хиерархиска класификација на три нивоа: области, групи и класи.

Член 3

(1) Функционалните области се класифицираат на двоцифрени ставки во 10 области:

- 01 Општи јавни услуги;
- 02 Одбрана;
- 03 Јавен ред и мир;
- 04 Економски работи;
- 05 Заштита на животната средина;
- 06 Домување и инфраструктура на заедницата;
- 07 Здравство (се користат 4 од 6 групи);
- 08 Рекреација, култура и религија;
- 09 Образование и
- 10 Социјална заштита.

(2) Групите се делови во рамките на функционалните области кои користат едноцифрена ставка.

(3) Класа е најниско ниво на функционалната класификација.

Член 4

Функционалната класификација, од член 3 на овој правилник е дадена во Прилог, кој е составен дел на овој Правилник.

Член 5

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2026 година.

Бр. 08-13577/1
30 декември 2024 година
Скопје

Министер за финансии,
м-р Гордана Димитриеска-Кочоска, с.р.

Прилог

Функционална класификација

01. ОПШТИ ЈАВНИ УСЛУГИ

01.1 ИЗВРШНИ И ЗАКОНОДАВНИ ОРГАНИ, ФИНАНСИСКИ И ФИСКАЛНИ РАБОТИ, НАДВОРЕШНИ РАБОТИ

01.11 ИЗВРШНИ И ЗАКОНОДАВНИ ОРГАНИ (КУ)

Администрација, работа или поддршка на извршни и законодавни органи.

Вклучува:

- канцеларија на извршното раководство на сите нивоа на власт – канцеларија на монарх, генерален гувернер, претседател, премиер, гувернер, градоначалник, итн.;
- законодавни тела на сите нивоа на власт, парламенти, дом на пратеници, сенати, собранија, градски совети, итн.;
- советодавен, административен и политички персонал поврзан со главните извршни и законодавни органи;
- библиотеки и други референтни услуги кои главно им служат на извршните и на законодавните органи;
- материјални бенефиции кои се обезбедуваат за извршното и законодавното раководство и нивните помошници;
- постојани или ад хок комисии и комитети кои се формирани од извршното раководство или законодавните органи или пак кои дејствуваат во нивно име.

Не вклучува:

- министерски кабинети, канцеларии на раководителите на секторите на локалната власт, меѓусекторски комисии, итн. кои обавуваат одредена функција (класифицирани според функцијата).

01.12 ФИНАНСИСКИ И ФИСКАЛНИ РАБОТИ (КУ)

Администрација на финансиски и фискални работи и услуги; управување со јавни средства и јавен долг; функционирање на даночни планови; работење на трезорот или министерството за финансии, секторот за буџет, Управата за јавни приходи, Царинската управа, службите за сметководство и ревизија; изготвување и ширење на општи информации, техничка документација и статистика за финансиски и фискални работи и услуги.

Вклучува:

- финансиски и фискални работи и услуги на сите нивоа на власт.

Не вклучува:

- трошоци за преземање ризик или варијабилни трошоци и отплата на камата на државни заеми (01.70);
- супервизија на банкарски сектор (04.11).

01.13 НАДВОРЕШНИ РАБОТИ (КУ)

Администрација на надворешни работи и услуги; работа на министерството за надворешни работи, дипломатски и конзуларни претставништва стационирани во странство или во канцеларии на меѓународни организации; работа или поддршка на информативни и културни центри надвор од границите на државата; работа или поддршка на библиотеки, читални и слични установи во странство; редовна претплата и посебни придонеси за покривање на општите оперативни

трошоци на меѓународните организации.

Не вклучува:

- економска помош за земјите во развој и земјите во транзиција (01.21);
- мисии за економска помош акредитирани во странски држави (01.21);
- придонеси на програми за помош кои ги спроведуваат меѓународни или регионални организации (01.22);
- воени единици стационирани во странство (02.10);
- воена помош за земји во странство (02.30); општи надворешни економски и комерцијални работи (04.11);
- работи и услуги во туризмот (04.73).

01.2 СТРАНСКА ЕКОНОМСКА ПОМОШ

01.21 ЕКОНОМСКА ПОМОШ НА ЗЕМЈИТЕ ВО РАЗВОЈ И ЗЕМЈИТЕ ВО ТРАНЗИЦИЈА (КУ)

Администрација на економската соработка со земјите во развој и земјите во транзиција; функционирање на мисиите за економска помош акредитирани во странски држави; спроведување или поддршка на програми за техничка помош, програми за обука и планови за стипендии; економска помош во форма на грантови (парична или непарична) или заеми (без оглед на пресметаната камата).

Не вклучува:

- придонеси за фондови за економски развој водени од меѓународни или регионални организации (01.22);
- воена помош за земји во странство (02.30).

01.22 ЕКОНОМСКА ПОМОШ ПРЕКУ МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ (КУ)

Администрација на економска помош преку меѓународни организации; парични или непарични придонеси за фондови за економски развој водени од меѓународни, регионални или други мултинационални организации.

Не вклучува: помош на меѓународни мировни мисии (02.30).

01.3 ОПШТИ УСЛУГИ

Оваа група опфаќа услуги кои не се поврзани со одредена функција, а кои обично ги обавуваат главните канцеларии на различни нивоа на власт. Тука спаѓаат и оние услуги кои се поврзани со одредена функција која се спроведува од тие главни канцеларии. На пример, тука се опфатени и собирањето статистика за индустријата, животната средина, здравството или образованието од страна на Централниот завод за статистика.

01.31 ОПШТИ КАДРОВСКИ УСЛУГИ (КУ)

Администрација и работење на општи кадровски служби, вклучувајќи изготвување и спроведување на општи кадровски политики и процедури кои опфаќаат методи на селекција, унапредување и рангирање, опис, евалуација и класификација на работни места, спроведување на прописите со кои се уредува државната администрација и слично.

Не вклучува: кадровска администрација и услуги поврзани со конкретна функција (класифицирани според функцијата).

01.32 УСЛУГИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ И СТАТИСТИКА (КУ)

Администрација и функционирање на сите услуги за економско и социјално планирање и на сите статистички услуги, вклучувајќи изготвување, координација и следење на сите економски и социјални планови и програми и на сите статистички планови и програми.

Не вклучува: услуги за економско и социјално планирање и статистички услуги поврзани со конкретна функција (класифицирани според функцијата).

01.33 ОСТАНАТИ ОПШТИ УСЛУГИ (КУ)

Администрација и работа на останати општи услуги како што се услуги за централизирана набавка, одржување и чување на државната евиденција и архива, функционирање на згради во сопственост на државата или кои ги користи државата, централен возен парк, државни печатници, централизирани компјутерски услуги и обработка на податоци, итн.

Не вклучува: други општи услуги кои се однесуваат конкретна функција (класифицирани според функцијата).

01.4 ОСНОВНО ИСТРАЖУВАЊЕ

Основно истражување е експериментална или теоретска работа која се презема првенствено за стекнување нови знаења за основите на појавите или видливите факти, без да постои некаков план за примена или употреба.

01.40 ОСНОВНО ИСТРАЖУВАЊЕ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е основно истражување; грантови, заеми или субвенции за поддршка на основното истражување кое го спроведуваат невладините органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: применето истражување и експериментален развој (класифицирани по функција).

01.5 ОПШТИ ЈАВНИ УСЛУГИ – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Применето истражување е првичното испитување кое се спроведува за да се стекне ново знаење, но кое пред се е насочено кон конкретна практична цел.

Експериментален развој е систематска работа, која се заснова на постоечкото знаење добиено преку истражување и практично искуство кое е насочено кон производство на нови материјали, производи и направи; воспоставување на нови процеси, системи и услуги; или значително подобрување на оние кои се веќе произведени или воспоставени.

01.50 ОПШТИ ЈАВНИ УСЛУГИ – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со општите јавни услуги; грантови, заеми и субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со општите јавни услуги, кои ги спроведуваат невладините органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

01.6 ДРУГИ ОПШТИ ЈАВНИ УСЛУГИ

01.60 ДРУГИ ОПШТИ ЈАВНИ УСЛУГИ (КУ)

Администрација, работа и поддршка на општите јавни услуги, како што се, регистрирање на гласачи, одржување на избори и референдуми, управување со територии кои немаат самоуправа и територии под административна власт, итн.

Вклучува: општи јавни услуги кои не можат да бидат класифицирани во (01.1), (01.2), (01.3), (01.4) или (01.5).

Не вклучува:

- трансакции на јавен долг (01.7);
- трансфери од општ карактер помеѓу различни нивоа на власт (01.8).

01.70 ТРАНСАКЦИИ НА ЈАВЕН ДОЛГ (КУ)

Каматни плаќања и трошоци за преземање ризик и државни заеми со варијабилни каматни стапки.

Не вклучува: административни трошоци за управување со јавниот долг (01.12).

01.8 ТРАНСФЕРИ ОД ОПШТ КАРАКТЕР ПОМЕЃУ РАЗЛИЧНИ НИВОА НА ВЛАСТ

На ниво на општа власт, сите износи треба да бидат консолидирани, што значи дека вкупните расходи на општата власт во оваа група треба да бидат еднакви на нула.

За консолидирање на трансфери во D.7 и D.9, на кои не може да им се додели функција, оваа група треба да се користи како приоритетна.

01.80 ТРАНСФЕРИ ОД ОПШТ КАРАКТЕР ПОМЕЃУ РАЗЛИЧНИ НИВОА НА ВЛАСТ (КУ)

Трансфери помеѓу различни нивоа на власт кои се од општ карактер и не се доделени на одредена функција.

02 ОДБРАНА

02.8 ВОЕНА ОДБРАНА

02.10 ВОЕНА ОДБРАНА (КУ)

Администрација на работење и услуги на воената одбрана; работење на одбранбените сили на копно, море и во воздух; функционирање на инженерски, транспортни, комуникациски, разузнавачки, кадровски и други неборбени одбранбени сили; работа или поддршка на резервните и помошните сили на одбраната.

Вклучува:

- канцеларии на воени аташеа стационирани во странство;
- мобилни болници.

Не вклучува:

- мисии за воена помош (02.30);
- болници во воена база (07.3);
- воени училишта и факултети каде што наставната програма наликува на таа во цивилни институции, иако присуството може да е ограничено само на воен персонал и нивните семејства (09.1), (09.2), (09.3) или (09.4);
- планови за пензии за воен персонал (10.2).

02.9 ЦИВИЛНА ОДБРАНА

02.20 ЦИВИЛНА ОДБРАНА (КУ)

Администрација на работење и услуги на цивилната одбрана; изготвување на планови за непредвидени ситуации; организирање вежби во кое се вклучуваат цивилни институции и цивилно население; работа или поддршка на силите за цивилна одбрана.

Не вклучува:

- услуги за цивилна заштита (03.20);
- набавка и складирање на храна, опрема и други залихи за итни потреби во случај на мирнодолски катастрофи (10.90).

02.10 ВОЕНА ПОМОШ ВО СТРАНСТВО

02.30 ВОЕНА ПОМОШ ВО СТРАНСТВО (КУ)

Администрација на воена помош и операции на мисии за воена помош акредитирани кај странски држави или поврзани со меѓународни воени организации или сојузи; воена помош во вид на грантови (парична или непарична), заеми (независно од пресметаната камата) или заеми за опрема; придонеси во меѓународни мировни сили вклучувајќи и учество со човечка сила.

02.11 ОДБРАНА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Дефинициите за основно истражување, применето истражување и експериментален развој се дадени во (01.4) и (01.5).

02.40 ОДБРАНА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со одбраната; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со одбраната, а кои ги спроведуваат невладини органи како што се институти за истражување и универзитети.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

02.12 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ОДБРАНАТА

02.50 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ОДБРАНАТА (КУ)

Администрација, работа или поддршка на активности како што се изготвување, администрација, координирање и следење на севкупните политики, планови, програми и буџети во областа на одбраната; изготвување и спроведување на закони во одбраната; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за одбраната; итн.

Вклучува: работи и услуги во одбраната кои не може да бидат класифицирани во (02.1), (02.2), (02.3) или (02.4).

Не вклучува: администрација на активностите на воените ветерани (10.2).

03 ЈАВЕН РЕД И МИР

0.31 УСЛУГИ КОИ ГИ ПРУЖА ПОЛИЦИЈАТА

03.10 УСЛУГИ КОИ ГИ ПРУЖА ПОЛИЦИЈАТА (КУ)

Администрација на работењето и услугите на полицијата, вклучувајќи регистрирање на странски државјани, издавање на документи за работа и патни документи на имигранти, водење евиденција за апсења и статистика поврзана со работата на полицијата, регулирање и контрола на патниот сообраќај, спречување на криумчарење и контрола на крајбрежен риболов и риболов во океаните; работа на редовни и резервни полициски сили, на пристанишна, гранична и крајбрежна стража и на други специјални полициски сили под надлежност на јавните власти; работење на полициски лаборатории; работа или поддршка на програми за обука на полицијата.

Вклучува: сообраќајна полиција.

Не вклучува: полициски академии кои покрај полициската обука нудат и општо образование (09.1), (09.2), (09.3) или (09.4).

0.32 УСЛУГИ НА ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА

03.20 УСЛУГИ НА ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА (КУ)

Администрација на работата и услугите за спречување пожари и гасење пожари; работа на редовни и помошни противпожарни бригади и други служби за спречување и гасење пожари под надлежност на јавни власти; работа или поддршка на програми за обука за спречување и гасење пожари.

Вклучува: услуги за цивилна заштита како што се спасување на планина, набљудување на плажа, евакуација од поплавени подрачја, итн.

Не вклучува:

- цивилна одбрана (02.20);
- сили кои се посебно обучени и опремени за гаснење или спречување на шумски пожари (04.22).

0.33 ПРАВОСУДСТВО

03.30 ПРАВОСУДСТВО (КУ)

Администрација, работење или поддршка на граѓанските или кривичните судови и правосудниот систем, вклучувајќи наплаќање на казни и правосилни решенија изречени од судовите и работа на системите за условно пуштање на слобода и пробација; правно застапување и советодавни услуги во име на државата или во име на други, кои ги обезбедува државата во паричен износ или како услуги.

Вклучува: управни судови, народен правобранител и слично.

Не вклучува: затворска администрација (03.40).

0.34 ЗАТВОРИ

03.40 ЗАТВОРИ (КУ)

Администрација, работење или поддршка на затвори и други места за притвор или рехабилитација на затвореници како што се затворски фарми, работилници, центри и училишта за малолетни деликвенти, сместување на душевно болни затвореници, итн.

0.35 ЈАВЕН РЕД И МИР – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Дефинициите за основно истражување, применето истражување и експериментален развој се дадени во (01.4) и (01.5).

03.50 ЈАВЕН РЕД И МИР – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој во областа на јавниот ред и мир; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој во областа на јавниот ред и мир кои ги спроведуваат невладини органи како што се институти за истражување и универзитети.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

0.36 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ЈАВНИОТ РЕД И МИР

03.60 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ЈАВНИОТ РЕД И МИР (КУ)

Администрација, работа или поддршка на активности како што се изготвување, администрација, координирање и следење на севкупните политики, планови, програми и буџети во областа на јавниот ред и мир; изготвување и спроведување на закони и стандарди за обезбедување на јавен ред и мир; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за јавниот ред и мир.

Вклучува: активности и услуги на јавниот ред и мир кои не може да бидат класифицирани во (03.1), (03.2), (03.3), (03.4) или (03.5).

0.4 ЕКОНОМСКИ РАБОТИ

0.41 ОПШТИ ЕКОНОМСКИ, КОМЕРЦИЈАЛНИ И РАБОТИ ПОВРЗАНИ СО ТРУДОТ

04.11 ОПШТИ ЕКОНОМСКИ И КОМЕРЦИЈАЛНИ РАБОТИ (КУ)

Администрација на општи економски и комерцијални работи и услуги, вклучувајќи општи надворешни комерцијални работи; изготвување и спроведување на општи економски и комерцијални политики; врски помеѓу различни гранки на државата како и помеѓу државата и стопанството; регулирање или поддршка на општите економски и комерцијални активности како што се целиот извоз и увоз, пазарот на стоки и капитал, севкупната контрола на приходите, активности за промоција на трговијата, општо регулирање на монополите и други ограничувања на трговијата и влез на пазарот, итн.; супервизија на банкарскиот сектор; работа или поддршка на институциите кои се занимаваат со патенти, заштитни знаци, авторски права, регистрација на претпријатија, временска прогноза, стандарди, хидролошки истражувања, геодетски истражувања, итн.; грантови, заеми или субвенции за промовирање на општите економски и комерцијални политики и програми.

Вклучува: едукација и заштита на потрошувачите.

Не вклучува: економски и комерцијални работи на одредена индустрија (класифицирани од (04.2) до (04.7) како што одговара).

04.12 ОПШТИ РАБОТИ ПОВРЗАНИ СО ТРУДОТ (КУ)

Администрација на општи работи и услуги поврзани со трудот; изготвување и спроведување на општи политики за труд; надзор и регулирање на условите за работа (работно време, плати, безбедност, итн.); врска помеѓу различни гранки на државата и помеѓу државата и сите индустриски, бизнис и работнички организации; функционирање или поддршка на општите програми или планови за подобрување на мобилноста на работната сила, намалување на полова, расна, старосна и друга дискриминација, намалување на стапката на невработеност во сиромашни или неразвиени региони, промовирање на вработувањето на хендикепирани лица или на други групи каде што е присутна висока стапка на невработеност, итн.; функционирање на размена на работна сила; работа или поддршка на услуги за арбитража и посредување; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за општите работи и услуги поврзани со трудот; грантови, заеми или субвенции за промовирање на општите политики и програми поврзани со трудот.

Не вклучува:

- активности поврзани со трудот во одредена дејност (класифицирани од (04.2) до (04.7) кога е потребно);
- обезбедување социјална заштита во вид на парична или непарична помош за невработени лица (10.50).

0.42 ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО, ЛОВ И РИБОЛОВ

04.21 ЗЕМЈОДЕЛСТВО (КУ)

Администрација на работи и услуги во областа на земјоделството; конзервација, мелиорација или проширување на обработливо земјиште; аграрна реформа и уредување на земјиштето; надзор и регулирање на земјоделскиот сектор; изградба или работа на системи за контрола на поплави, наводнување и одводнување, вклучувајќи грантови, заеми или субвенции за таквите активности; работа или поддршка на програми или проекти за стабилизирање или подобрување на цените и приходите на фармите; работа или поддршка на услуги за унапредување на земјоделството или ветеринарни услуги за земјоделци, услуги за заштита од штетници, услуги за испитување на земјоделски култури и услуги за сортирање на земјоделски култури; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за работите и услугите во областа на земјоделството; компензација, грантови, заеми или субвенции за земјоделците за земјоделски активности, вклучувајќи плаќања за ограничување или стимулирање на производство на одредена земјоделска култура или за давање дозвола да се остави земјиштето необработено.

Не вклучува: повеќенаменски развојни проекти (04.74).

04.22 ШУМАРСТВО (КУ)

Администрација на работи и услуги во областа на шумарството; конзервација, развој и рационализирана експлоатација на шумскиот фонд; надзор и регулирање на активностите во шумите и издавање на дозволи за сечење дрва, пошумување или поддршка на пошумувањето, заштита од болести и штетници, услуги за гаснење на шумски пожари и за спречување на пожари и услуги за унапредување на шумарството; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите во областа на шумарството; грантови, заеми или субвенции за поддршка на комерцијалните активности во шумарството.

Вклучува: дрво и други шумски култури.

04.23 ЛОВ И РИБОЛОВ (КУ)

Оваа класа ги опфаќа комерцијалниот лов и риболов и спортскиот лов и риболов. Долу споменатите работи и услуги поврзани со ловот и риболовот се однесуваат на активности кои се одвиваат надвор од национални паркови и резервати.

Администрација на активности и услуги во областа на ловот и риболовот; заштита, размножување и рационализирана експлоатација на рибите и дивите животни; надзор и регулирање на риболовот во слатки води, крајбрежен риболов, океански риболов, одгледување во рибници, ловчење дивеч и издавање на дозволи за лов и риболов; работа или поддршка на мрестилишта за риби, услуги за унапредување на ловот и риболовот, активности на порибување или уништување, итн.; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите во ловот и риболовот; грантови, заеми или субвенции за поддршка на комерцијалниот лов и риболов, вклучувајќи изградба и функционирање на мрестилишта.

Не вклучува:

- контрола на морскиот и океанскиот риболов (03.10);
- администрација, работење или поддршка на национални паркови и резервати (05.40).

0.43 ГОРИВА И ЕНЕРГЕТИКА

04.31 ЈАГЛЕН И ДРУГИ ЦВРСТИ МИНЕРАЛНИ ГОРИВА (КУ)

Овде е опфатен јаглен од сите категории, лигнит и тресет, независно од методот кој се користи при нивниот ископ или преработка, како и конверзијата на овие горива во други форми, како што се кокс или гас.

Администрација на активности и услуги поврзани со цврсти минерални горива; конзервација, откривање, развој и рационализирана експлоатација на ресурси на цврсти минерални горива; надзор и регулирање на ископот, преработката, дистрибуцијата и користењето на цврстите минерални горива; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за работата и услугите поврзани со цврстите минерални горива; грантови, заеми или субвенции за поддршка на индустријата за цврсти минерални горива и кокс, брикети или производство на гас.

Не вклучува: активности поврзани со транспортот на цврсти минерални горива (класифицирани во соодветната класа во групата 04.5).

04.32 НАФТА И ПРИРОДЕН ГАС (КУ)

Оваа класа опфаќа природен гас, течни нафтени гасови и рафинериски гасови, нафта од бунари или други извори како што се шкрилци или катрански песок и дистрибуција на гас во урбана средина без оглед на неговиот состав.

Администрација на активности и услуги поврзани со нафта и природен гас; конзервација, откривање, развој и рационализирана експлоатација на ресурси на нафта и природен гас; надзор и регулирање на екстракцијата, преработката, дистрибуцијата и користењето на нафтата и природниот гас; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите во областа на нафтата и природниот гас; грантови, заеми или субвенции за поддршка на индустријата за екстракција на нафта и индустријата за рафинирање на сурова нафта и сродните течни и гасовити производи.

Не вклучува: активности поврзани со транспортот на нафта или природен гас (класифицирани во соодветната класа од групата 04.5).

04.33 НУКЛЕАРНО ГОРИВО (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со нуклеарно гориво; конзервација, откривање, развој и рационализирана експлоатација на нуклеарни материјали; надзор и регулирање на експлоатацијата и преработката на материјали на нуклеарното гориво и на производството, дистрибуцијата и користењето на елементи на нуклеарното гориво; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите поврзани со нуклеарното гориво; грантови, заеми или субвенции за поддршка на индустријата за експлоатација на нуклеарни материјали и индустриите за обработка на такви материјали.

Не вклучува:

- активности поврзани со транспортот на нуклеарно гориво (класифицирани во соодветната класа на групата 04.5);
- депонирање на радиоактивен отпад (05.10).

04.34 ДРУГИ ГОРИВА (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со горива како што се алкохол, дрва или дрвен отпад, биогаз и други некомерцијални горива; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за достапноста, производството и користењето на таквите горива; грантови, заеми или субвенции за промовирање на користењето на такви горива за производство на енергија.

Не вклучува:

- управување со шуми (04.22);
- ветерна и соларна енергија (04.35) или (04.36);
- геотермални ресурси (04.36).

04.35 ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА (КУ)

Оваа класа ги опфаќа традиционалните извори на електрична енергија како што се термоелектрани или хидроелектрани или поновите извори како што се ветерна енергија или соларна енергија.

Администрација на активности и услуги поврзани со електрична енергија, чување, развој и рационализирана експлоатација на снабдувањето со електрична енергија; надзор и регулирање на генерирањето, пренесувањето и дистрибуирањето на електричната енергија; изградба или работа на системи за снабдување со електрична енергија кои не се претпријатија; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за активности и услуги поврзани со електричната енергија; грантови, заеми или субвенции за поддршка на индустријата за снабдување со електрична енергија, вклучувајќи вложување во изградба на брани и други активности наменети главно за обезбедување на електрична енергија.

Не вклучува: не електрична енергија произведена од ветер или сончева топлина (04.36).

04.36 НЕ ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со не електричната енергија кои главно се однесуваат на производство, дистрибуција и користење на топлина во форма на пареа, топла вода или топол воздух; изградба или работа на системи за снабдување со не електрична енергија кои не се претпријатија; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за расположливоста, производството и користењето на не електричната енергија; грантови, заеми или субвенции за промовирање на користењето на не електричната енергија.

Не вклучува: геотермални ресурси; неелектрична енергија произведена од ветер или сончева топлина.

0.44 РУДАРСТВО, ПРОИЗВОДСТВО И ГРАДЕЖНИШТВО

04.41 ИСКОПУВАЊЕ НА МИНЕРАЛНИ РЕСУРСИ СО ИСКЛУЧОК НА МИНЕРАЛНИ ГОРИВА (КУ)

Оваа класа опфаќа минерали кои содржат метал, песок, глина, камен, хемиски минерали и

минерали на ѓубриво, сол, скапоцени камења, азбест, гипс, итн.

Администрација на активности и услуги поврзани со рударство и минерални ресурси; конзервација, откривање, развој и рационализирана експлоатација на минералните ресурси; надзор и регулирање на истражување, ископување, маркетинг и други аспекти на производство на минерали; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите во областа на рударството и минералните ресурси; грантови, заеми или субвенции за поддршка на комерцијални активности во рударството.

Вклучува: издавање на дозволи и закупи, регулирање на стапките на производство, инспекција на рудниците заради почитување на прописите за безбедност, итн.

Не вклучува:

- јаглен и други цврсти горива (04.31),
- нафта и природен гас (04.32) и материјали за нуклеарно гориво (04.33).

04.42 ПРОИЗВОДСТВО (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со производството; развој, проширување или унапредување на производството; надзор и регулирање на воспоставувањето и работењето на производни капацитети; соработка со здруженија на производители и други организации заинтересирани за активности и услуги во областа на производството; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за производствени активности и готови производи; грантови, заеми или субвенции за поддршка на производствени претпријатија.

Вклучува: инспекција на производствени капацитети заради почитување на прописите за безбедност, заштита на потрошувачите од опасни производи, итн.

Не вклучува:

- активности и услуги кои се однесуваат на индустријата за преработка на јаглен (04.31),
- нафтена индустрија (04.32) или индустрија за нуклеарно гориво (04.33).

04.43 ГРАДЕЖНИШТВО (КУ)

Администрација на активности и услуги од областа на градежништвото; надзор на градежната индустрија; изготвување и регулирање на стандардите за градење; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите во градежништвото.

Вклучува: издавање на дозволи за вселување, инспекција на градилишта заради проверка на почитувањето на прописите за безбедност, итн.

Не вклучува:

- грантови, заеми или субвенции за изградба на станбени објекти, индустриски објекти, улици, јавни комунални објекти, објекти од областа на културата, итн. (класифицирани според функцијата);
- изработка и регулирање на стандарди за домување (06.10).

0.45 ТРАНСПОРТ

04.51 КОПНЕН ТРАНСПОРТ (КУ)

Администрација на активности и услуги кои се однесуваат на работа, користење, изградба и одржување на системи и објекти за копен транспорт (патишта, мостови, тунели, паркинзи, автобуски терминали, итн.); контрола и регулирање на корисниците на патиштата (издавање сообраќајни и возачки дозволи, проверка на безбедноста на возилата, спецификации на големина и капацитетот за патнички и товарен копен транспорт, регулирање на бројот на работни часови на возачите на автобуси и камиони, итн.), активности на системот за копен транспорт (издавање франшизи, одобрувања на тарифи за товар и цени на билети во патнички сообраќај, часови и фреквенција на услугата, итн.) како и изградба и одржување на патишта; изградба или функционирање на системи и објекти за копен транспорт кои не се претпријатија; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за функционирањето на системот за копен транспорт и за активностите за изградба на патишта; грантови, заеми или субвенции за поддршка на работењето, изградбата,

одржувањето или надградба на системите и објектите за копнен транспорт.

Вклучува: автопати, патишта во урбани средини, улици, велосипедски патеки и патеки за пешаци.

Не вклучува:

- контрола на патен сообраќај (03.10);
- грантови, заеми и субвенции за производители на патнички возила (04.42);
- чистење на улици (05.10);
- изградба на насипи за заштита од бучава, живи огради и други објекти за заштита од бучава, вклучувајќи повторно асфалтирање на делници во урбани средини со површини кои ја намалуваат бучавата (05.30);
- улично осветлување (06.40).

04.52 ВОДЕН ТРАНСПОРТ (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со работење, користење, изградба и одржување на водни транспортни системи и објекти во внатрешноста, на крајбрежјето и во океаните (пристаништа, средства и опрема за навигација, канали, мостови, тунели, бранобрани, готови терминали, итн.); контрола и регулирање на корисниците на водниот транспорт (регистрација, издавање дозволи и инспекција на пловни објекти и екипаж, прописи во врска со безбедност на патници и сигурност на товар, итн.), функционирање на системот за воден транспорт (доделување франшизи, одобрувања на тарифи за товар и цени на билети во патнички сообраќај, часови и фреквенција на услугата, итн.) и изградба и одржување на објекти за воден транспорт; изградба или функционирање на системи и објекти за воден транспорт кои не се претпријатија (како што се траекти); подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за функционирањето на системот за воден транспорт и за активностите за изградба на објекти за воден транспорт; грантови, заеми или субвенции за поддршка на работењето, изградбата, одржувањето или надградбата на системите и објектите за воден транспорт.

Вклучува: уреди за радио и сателитска навигација; услуги за спасување и влечење.

Не вклучува: грантови, заеми и субвенции за бродоградители (04.42).

04.53 ЖЕЛЕЗНИЧКИ ТРАНСПОРТ (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со работење, користење, изградба и одржување на системи и објекти за железнички транспорт (колосеци, терминали, тунели, мостови, насипи, ископи итн.); контрола и регулирање на корисниците на железницата (состојба на железнички возен парк, стабилност на долен строј на колосек, безбедност на патници, сигурност на товар, итн.), функционирање на системот за железнички транспорт (доделување франшизи, одобрувања на тарифи за товар и цени на билети во патнички сообраќај, часови и фреквенција на услугата, итн.) и изградба и одржување на железници; изградба или функционирање на системи и објекти за железнички транспорт кои не се претпријатија; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за функционирањето на системот за железнички транспорт и активности за изградба на железница; грантови, заеми или субвенции за поддршка на работењето, изградбата, одржувањето или надградбата на системите и објектите за железнички транспорт.

Вклучува: меѓународни и меѓуградски системи за железнички транспорт, системи за брз градски транзитен железнички транспорт и системи за уличен железнички транспорт; набавка и одржување на железнички возен парк.

Не вклучува:

- грантови, заеми и субвенции за производители на железнички возен парк (04.42);
- изградба на насипи, живи огради и други објекти за заштита од бучава, вклучувајќи покривање на делови од железницата со површини кои ја намалуваат бучавата (05.30).

04.54 ВОЗДУШЕН ТРАНСПОРТ (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со работење, користење, изградба и одржување на системи и објекти за воздушен транспорт (аеродроми, писти, терминали, хангари, уреди и опрема за навигација, уреди за контрола на летање, итн.); контрола и регулирање на корисниците на воздушниот транспорт (регистрација, издавање дозволи и инспекција на воздухоплови, пилоти, екипаж, технички персонал на аеродромот, прописи за безбедност на патници, истражување на авионски несреќи, итн.), функционирање на системите за воздушен транспорт (доделување на летови, одобрувања на тарифи за товар и цени на билети

во патнички сообраќај, часови и фреквенција на услугата, итн.) и изградба и одржување на објекти за воздушен транспорт; изградба или функционирање на јавни услуги и објекти за воздушен транспорт кои не се претпријатија; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за функционирањето на системот за воздушен транспорт и за изградба на објекти за воздушен транспорт; грантови, заеми или субвенции за поддршка на работењето, изградбата, одржувањето или надградбата на системите и објектите за воздушен транспорт.

Вклучува: уреди за радио и сателитска навигација; услуги за спасување; редовни и вонредни услуги за транспорт на патници и товар; регулирање и контрола на летање на приватни летови.

Не вклучува: грантови, заеми и субвенции за производители на авиони (04.42).

04.55 ГАСОВОД И ДРУГ ВИД НА ТРАНСПОРТ (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со работење, користење, изградба и одржување на гасоводи и други системи за транспорт (фуникулари, гондоли, жичници, итн.); контрола и регулирање на корисниците на гасовод и други системи за транспорт (регистрација, издавање дозволи, инспекција на опрема, вештини на операторите и нивна обука, стандарди за безбедност, итн.); работа на гасовод и други системи за транспорт (доделување на франшизи, одредување на тарифи, фреквенција и нивоа на услуги, итн.) и изградба и одржување на гасовод и други системи за транспорт; изградба или функционирање на гасовод и други системи за транспорт кои не се претпријатија; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за работењето и изградбата на гасовод и други системи за транспорт; грантови, заеми или субвенции за поддршка на работењето, изградбата, одржувањето или надградбата на гасоводот и другите системи за транспорт.

0.46 КОМУНИКАЦИЈА

04.60 КОМУНИКАЦИЈА (КУ)

Администрација на активности и услуги кои се однесуваат на изградба, проширување, подобрување, работење и одржување на системи за комуникација (поштенски, телефонски, телеграфски, безжични и сателитски комуникациски системи); регулирање на работењето на системите за комуникација (доделување франшизи; доделување фреквенции, спецификација на пазари кои треба да се опслужуваат и тарифи кои треба да се наплатат, итн.); подготовка и давање општи информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите од областа на комуникацијата; грантови, заеми или субвенции за поддршка на изградбата, работењето, одржувањето или надградбата на комуникациските системи.

Не вклучува:

- уреди за радио и сателитска навигација за воден транспорт (04.52) и воздушен транспорт (04.54);
- системи за емитување преку радио и телевизија (08.30).

0.47 ОСТАНАТИ ИНДУСТРИИ

04.71 ДИСТРИБУЦИЈА, СКЛАДИШТА И МАГАЦИНИ (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со дистрибуција, складишта и магацини; надзор и регулирање на трговијата на големо и мало (издавање дозволи, трговски практики, етикети на пакувана храна и други производи наменети за домашна потрошувачка, проверка на ваги и други уреди за мерење, итн.) и на секторот за складишта и магацини (вклучувајќи издавање дозволи и контрола на царински магацини, итн.); администрација на контрола на цени и планови за рационарање преку трговци на мало и големо, независно од видот на опфатена стока или потрошувачот за кого е наменета; администрација и обезбедување храна и останати слични субвенции за пошироката јавност; изготвување и давање информации до трговците и до јавноста за цените, достапноста на производите и за другите аспекти на секторот за дистрибуција, складишта и магацини; собирање податоци и објавување на статистика за секторот за дистрибуција, складишта и магацини; грантови, заеми или субвенции за поддршка на секторот за дистрибуција, складишта и магацини.

Не вклучува: администрација на цени и друга контрола која се однесува на производителите

(класифицирани според функција); храна и други слични субвенции кои се однесуваат на одредени групи на население или поединци (10.).

04.72 ХОТЕЛИ И РЕСТОРАНИ (КУ)

Администрација на активности и услуги поврзани со изградба, проширување, подобрување, работење и одржување на хотели и ресторани; надзор и регулирање на работењето на хотели и ресторани (прописи кои ги регулираат цените, чистотата и начинот на продажба, издавање дозволи за хотели и ресторани, итн.); изготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за работењето и услугите на хотелите и рестораните; грантови, заеми или субвенции за поддршка на изградбата, работењето, одржувањето и подобрувањето на хотелите и рестораните.

04.73 ТУРИЗАМ (КУ)

Администрација на активности и услуги во областа на туризмот; промоција и развој на туризмот; поврзување со секторот за транспорт, хотели и ресторани како и други дејности кои имаат придобивки од присуството на туристи; работа на туристички информативни центри во земјата и во странство, итн.; организирање на рекламни кампањи, вклучувајќи изготвување и дистрибуирање на промотивна литература и слично; собирање и објавување статистички податоци за туризмот.

04.74 ПОВЕЌЕНАМЕНСКИ РАЗВОЈНИ ПРОЕКТИ (КУ)

Повеќенаменските развојни проекти обично се состојат од интегрирани капацитети за генерирање енергија, заштита од поплави, наводнување, навигација и рекреација.

Администрација на активности и услуги поврзани со изградба, проширување, подобрување, работење и одржување на повеќенаменски проекти; изготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите на повеќенаменските проекти; грантови, заеми или субвенции за поддршка на изградба, работење, одржување и надградба на повеќенаменските развојни проекти.

Не вклучува: проекти со една главна функција и други функции кои се споредни (класифицирани според главната функција).

0.48 ЕКОНОМСКИ РАБОТИ – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Дефинициите за основно истражување, применето истражување и експериментален развој се дадени во (01.4) и (01.5).

04.81 ОПШТИ ЕКОНОМСКИ, КОМЕРЦИЈАЛНИ И РАБОТИ ПОВРЗАНИ СО ТРУДОТ – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој кои се однесуваат на општи економски, комерцијални и работи поврзани со трудот; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој кои се однесуваат на општи економски, комерцијални и работи поврзани со трудот кои ги спроведуваат невладини органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

04.82 ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО, ЛОВ И РИБОЛОВ – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (К)

Администрација и работа на државните агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со земјоделство, шумарство, лов и риболов; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со земјоделството, шумарството, ловот и риболовот, а кои ги спроведуваат невладините органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

04.83 ГОРИВА И ЕНЕРГЕТИКА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државните агенции чија дејност е применето истражување и

експериментален развој поврзани со горива и енергетика; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со горивата и енергетиката, а кои ги спроведуваат невладините органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување(01.40).

04.84 РУДАРСТВО, ПРОИЗВОДСТВО И ГРАДЕЖНИШТВО – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државните агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со рударство, производство и градежништво; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со рударството, производството и градежништвото, а кои ги спроведуваат невладините органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување(01.40).

04.85 ТРАНСПОРТ – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државните агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој во областа на транспортот; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со транспортот, а кои ги спроведуваат невладините органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

04.86 КОМУНИКАЦИЈА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државните агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со комуникација; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со комуникацијата, а кои ги спроведуваат невладините органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

04.87 ОСТАНАТИ ИНДУСТРИИ – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државните агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со други сектори; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со други сектори, а кои ги спроведуваат невладините органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Вклучува: дистрибуција, складишта и магацини; хотели и ресторани; туризам и повеќенаменски развојни проекти.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

0.49 ДРУГИ ЕКОНОМСКИ РАБОТИ

04.90 ДРУГИ ЕКОНОМСКИ РАБОТИ (КУ)

Администрација, работа или придружни активности кои се однесуваат на општи и секторски економски работи кои не може да бидат вклучени во (04.1), (04.2), (04.3), (04.4), (04с.5), (04.6), (04.7) или (04.8).

0.5 ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Поделбата на заштитата на животната средина е направена врз основа на Класификацијата на активностите за заштита на животната средина (КАТЗЖС), која што е обработена во Европскиот систем за прибирање економски информации за животната средина на Канцеларијата за статистика на Европската Унија (Евростат).

0.51 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД

Во оваа група се опфатени собирањето, преработката и депонирањето на отпадот. Собирањето на отпадот опфаќа метење улици, плоштади, патеки, пазари, јавни градини, паркови, итн.; собирање на сите видови на отпад, без оглед дали се селектира по вид на производ или не се селектира и ги опфаќа сите видови на отпад, како и транспортот до местото за негова преработка или отстранување. Преработката на отпадот опфаќа било каков метод или процес кој се користи за промена на физичката, хемиската или биолошката форма или состав на отпадот, со цел да се неутрализира, да не биде опасен, да биде безбеден за транспорт, да биде погоден за рециклирање, складирање или да се намали во обем. Депонирањето на отпадот е последното фрлање на отпадот, за кој не е предвидена понатамошна употреба, на депонии, на заштитени места, во земја, во море или било каков друг вид на релевантен метод на депонирање на отпадот.

05.10 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД (КУ)

Администрација, надзор, инспекција, работење или поддршка на системите за собирање, преработка и депонирање на отпадот; грантови, заеми или субвенции за поддршка на работењето, изградбата, одржувањето и надградбата на таквите системи.

Вклучува: собирање, третман и отстранување на нуклеарен отпад.

0.52 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНИ ВОДИ

Оваа група го опфаќа работењето на канализациониот систем и третманот на отпадните води. Работењето на канализациониот систем вклучува управување и изградба на систем на колектори, цевководи, канали и пумпи за отстранување на отпадните води (дождовница, отпадни води од домаќинството и останати отпадни води) од местото на создавање до пречистителна станица или до место каде што отпадните води се испуштаат во површинските води.

Третманот на отпадните води вклучува механички, биолошки или друг напреден процес за да се исполнат прифатливите стандарди за животна средина или други стандарди за квалитет.

05.20 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНИ ВОДИ (КУ)

Администрација, надзор, инспекција, работење или поддршка на канализационите системи и третманот на отпадните води; грантови, заеми или субвенции за поддршка на работењето, изградбата, одржувањето и надградбата на таквите системи.

0.53 НАМАЛУВАЊЕ НА ЗАГАДУВАЊЕТО

Оваа група опфаќа активности кои се однесуваат на заштита на амбиенталниот воздух и клима, заштита на почва и подземни води, намалување на бучава и вибрации и заштита од радијација.

Овие активности вклучуваат изградба, одржување и работење на мониторинг системи и станици (освен метеоролошки станици); изградба на насипи за заштита од бучава, живи огради и други објекти против бучава вклучувајќи и обновување на одредени делници од автопати или железнички пруги кои минуваат низ градови со површини за намалување на бучавата; мерки за чистење на загадените води; мерки за контрола или спречување на емисии на гасови кои создаваат ефект на стаклена градина и загадувачи кои негативно влијаат на квалитетот на воздухот; изградба, одржување или работење на инсталации за деконтаминација на загадена почва и за складирање на загадувачи; транспорт на загадувачи.

05.30 НАМАЛУВАЊЕ НА ЗАГАДУВАЊЕТО (КУ)

Администрација, надзор, инспекција, работење или поддршка на активности поврзани со намалување и контрола на загадувањето; грантови, заеми или субвенции за поддршка на активности поврзани со намалување и контрола на загадувањето.

0.54 ЗАШТИТА НА БИОДИВЕРЗИТЕТ И ПЕЈСАЖ

Оваа група опфаќа активности кои се однесуваат на заштита на флората и фауната (вклучувајќи повторно обновување на изумрените видови и спасување на видовите на кои им се заканува опасност од изумирање), заштита на живеалишта (вклучувајќи управување со национални паркови и резервати) и заштита на пејсажите заради нивната естетска вредност (вклучувајќи повторно обликување на оштетени пејсажи со цел зајакнување на нивната естетската вредност како и рехабилитација на напуштени рудници и каменоломи).

05.40 ЗАШТИТА НА БИОДИВЕРЗИТЕТ И ПЕЈСАЖ (КУ)

Администрација, надзор, инспекција, работење или поддршка на активности поврзани со заштитата на биодиверзитетот и пејсажот; грантови, заеми или субвенции за поддршка на активности поврзани со заштитата на биодиверзитетот и пејсажот.

0.55 ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Дефинициите за основно истражување, применето истражување и експериментален развој се дадени во (01.4) и (01.5).

05.50 ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој кои се однесуваат на заштита на животната средина; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој кои се однесуваат на животната средина, а ги спроведуваат невладини органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

0.56 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ЗАШТИТАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

05.60 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ЗАШТИТАТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА (КУ)

Администрација, управување, регулирање, надзор, работа и поддршка на активности како што се изготвување, администрација, координирање и следење на севкупните политики, планови, програми и буџети за промовирање на заштитата на животната средина; изготвување и спроведување на закони и стандарди за обезбедување услуги за заштита на животната средина; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за заштитата на животната средина.

Вклучува: активности и услуги за заштита на животната средина кои не може да бидат класифицирани во (05.1), (05.2), (05.3), (05.4) или (05.5).

0.6 ДОМУВАЊЕ И ИНФРАСТРУКТУРА НА ЗАЕДНИЦАТА

0.61 РАЗВОЈ НА ДОМУВАЊЕТО

06.10 РАЗВОЈ НА ДОМУВАЊЕТО (КУ)

Администрација на работи и услуги поврзани со развој на домувањето; промовирање, следење и оценување на активностите за развој на домувањето, независно од тоа дали активностите се под надлежност на јавните власти или не се; изготвување и регулирање на стандарди за домување; расчистување на сиромашни квартали заради обезбедување на простор за домување; набавка на земја потребна за изградба на живеалишта; изградба или купување и реновирање на станбени објекти за целото население или за лица со посебни потреби; изготвување и давање јавни информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите во областа на развојот на домувањето; грантови, заеми или

субвенции за поддршка на проширувањето, подобрувањето или одржувањето на станбените објекти.

Не вклучува:

- изработка и регулирање на градежни стандарди (04.43);
- парична или непарична помош за домаќинства за плаќање на трошоците за домување (10.60).

0.62 РАЗВОЈ НА ЗАЕДНИЦАТА

06.20 РАЗВОЈ НА ЗАЕДНИЦАТА (КУ)

Администрација на работи и услуги поврзани со развој на заедницата; администрација на законите за зони, користење на земјиште и градежни прописи; планирање на нови заедници или обновени заедници; планирање на подобрување и унапредување на објекти како што се објекти за домување, индустриски објекти, јавни комунални услуги, здравство, образование, култура, рекреација, итн. за заедниците; подготовка на планови за финансирање на планираните подобрувања; изготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за активностите и услугите во доменот на развој на заедницата.

Не вклучува:

- спроведување на планови, односно изградба на станбени објекти, индустриски објекти, улици, комунална инфраструктура, објекти од областа на културата, итн. (класифицирани според функцијата); аграрна реформа и преселба на земјиште (04.21);
- администрација на градежни стандарди (04.43) и стандарди за домување (06.10).

0.63 ВОДОСНАБДУВАЊЕ

06.30 ВОДОСНАБДУВАЊЕ (КУ)

Администрација на активности поврзани со водоснабдувањето; проценка на идните потреби и утврдување на расположливоста според таквата проценка; надзор и регулирање на сите аспекти на снабдување со вода за пиење, вклучувајќи контрола на чистотата, цената и количините на вода; изградба или работа на системи за водоснабдување кои не се претпријатија; изготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за работите и услугите во делот на водоснабдувањето; грантови, заеми или субвенции за поддршка на работењето, изградбата, одржувањето или надградбата на системите за водоснабдување.

Не вклучува:

- системи за наводнување (04.21);
- повеќенаменски проекти (04.74);
- собирање и третирање на отпадни води (05.20).

0.64 УЛИЧНО ОСВЕТЛУВАЊЕ

06.40 УЛИЧНО ОСВЕТЛУВАЊЕ (КУ)

Администрација на работите поврзани со уличното осветлување; изготвување и регулирање на стандарди за улично осветлување; инсталирање, работа, одржување, надградба, итн. на уличното осветлување.

Не вклучува: активности и услуги за осветлување поврзани со изградба и функционирање на автопати (04.51).

0.65 ДОМУВАЊЕ И ИНФРАСТРУКТУРА НА ЗАЕДНИЦАТА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Дефинициите за основно истражување, применето истражување и експериментален развој се дадени во (01.4) и (01.5).

06.50 ДОМУВАЊЕ И ИНФРАСТРУКТУРА НА ЗАЕДНИЦАТА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој кои се однесуваат на домување и инфраструктура на заедницата; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој кои се однесуваат на домувањето и инфраструктурата на заедницата, а кои ги спроведуваат невладини органи како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува:

- основно истражување (01.40);
- применето истражување и експериментален развој за методите на изградба или материјалите кои се користат (04.84).

0.66 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ДОМУВАЊЕТО И ИНФРАСТРУКТУРАТА НА ЗАЕДНИЦАТА

06.60 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ДОМУВАЊЕТО И ИНФРАСТРУКТУРАТА НА ЗАЕДНИЦАТА (КУ)

Администрација, работа или поддршка на активности како што се изготвување, администрација, координирање и следење на севкупните политики, планови, програми и буџети поврзани со домување и инфраструктура на заедницата; изготвување и спроведување на закони и стандарди поврзани со домувањето и инфраструктурата на заедницата; изготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за домувањето и инфраструктурата на заедницата.

Вклучува: администрација, работа или придружни активности поврзани со домувањето и инфраструктурата на заедницата кои не може да бидат класифицирани во (06.1), (06.2), (06.3), (06.4) или (06.5).

0.7 ЗДРАВСТВО

Државните расходи во областа на здравството вклучуваат расходи за услуги кои се обезбедуваат за поединци и услуги кои се обезбедуваат на колективна основа. Расходите за индивидуални услуги се класифицирани во групите од (07.1) до (07.4); расходите за колективни услуги се класифицирани во групите (07.5) и (07.6). Колективните здравствени услуги се однесуваат на прашања како што се дефинирање и спроведување на државна политика; утврдување и спроведување на стандарди за лекари и помошен медицински персонал и за болници, клиници, здравствени ординации, итн.; регулирање и издавање дозволи за даватели на здравствени услуги; и применето истражување и експериментален развој во областа на медицината и здравството. Меѓутоа, индиректните трошоци кои се однесуваат на администрацијата или функционирањето на група болници, клиници, здравствени ординации, итн. се сметаат за индивидуални расходи и се класифицираат во групите од (07.1) до (07.4) како што одговара.

07.1 МЕДИЦИНСКИ ПРОИЗВОДИ, АПАРАТИ И ОПРЕМА

Оваа група опфаќа лекови, протези, медицински апарати и опрема, како и други производи од областа на здравството наменети за поединци или домаќинства, кои се издаваат на рецепт или без рецепт, обично од фармацевти или добавувачи на медицинска опрема. Тие се наменети за користење надвор од здравствените установи или институции. Ваквите производи кои се обезбедуваат директно на пациенти во амбуланти од страна на доктори, стоматолози или помошен персонал или на пациенти во болници и слично се вклучени во амбулантски услуги (07.2) или болнички услуги (07.3).

07.11 ФАРМАЦЕВТСКИ ПРОИЗВОДИ (ИУ)

Обезбедување на фармацевтски производи како што се медицински препарати, лекови со рецепт и без рецепт, серуми и вакцини, витамини и минерали, рибини масла, орални

контрацептивни средства; администрација, работа или поддршка на обезбедување фармацевтски производи.

07.12 ОСТАНАТИ МЕДИЦИНСКИ ПРОИЗВОДИ (ИУ)

Обезбедување на медицински производи како што се клинички термометри, лепливи и не лепливи завои, хиподермични шприцеви, прибори за прва помош, термофори и кеси со мраз, медицински помагала за компресија како што се еластични чорапи и штитници за колена, тестови за бременост, кондоми и други механички средства за контрацепција; администрација, работа или поддршка на обезбедување на останати препишани медицински производи.

07.13 ТЕРАПЕВТСКИ ПОМАГАЛА И ОПРЕМА (ИУ)

Обезбедување на терапевтски помагала и опрема како што се корективни очила и контактни леќи, слушни апарати, стаклени очи, вештачки екстремитети и други протетски помагала, ортопедски протези и помагала, ортопедски обувки, хируршки појаси и помагала, шанцови кравати, медицинска опрема за масажа и лампи, електрични и механички инвалидски колички, „специјални“ кревети, штаки, електронски и други апарати за мерење на крвен притисок, итн.; администрација, работа или поддршка на обезбедување на препишани терапевтски помагала и опрема.

Вклучува:

- забни протези, но не и трошоци за нивно мesteње;
- поправка на терапевтски помагала и опрема.

Не вклучува: изнајмување на терапевтска опрема (07.24).

07.2 АМБУЛАНТСКИ УСЛУГИ

Оваа група опфаќа медицински, стоматолошки и помошни медицински услуги кои им се пружаат на пациенти од страна на лекари, стоматолози и помошен персонал. Услугите може да се пружаат дома, во индивидуални или групни советувалишта, диспанзери или амбуланти и слично. Амбулантските услуги вклучуваат помошен медицински персонал, лекови, протези, медицински помагала и опрема како и други производи поврзани со здравството кои им се обезбедуваат директно на пациентите од страна на лекари, стоматолози и помошен медицински персонал. Медицинските, стоматолошките и помошните медицински услуги кои им се пружаат на хоспитализираните пациенти и слично се вклучени во болнички услуги (07.3).

07.21 ОПШТИ МЕДИЦИНСКИ УСЛУГИ (ИУ)

Оваа класа ги опфаќа услугите кои ги пружаат општите здравствени клиники и општите лекари. Општите здравствени клиники се дефинирани како институции кои главно обезбедуваат амбулантски услуги што не се ограничени на определена специјалност во медицината и кои главно се пружаат од страна на квалификувани лекари. Општите лекари не се специјализирани во определена област од медицината.

Обезбедување општи медицински услуги; администрација, инспекција, работа или поддршка на општите медицински услуги кои се обезбедуваат од страна на општите здравствени клиники и општите лекари.

Не вклучува: услуги на лаборатории за медицински анализи и центри за рентген (07.24).

07.22 СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ МЕДИЦИНСКИ УСЛУГИ (ИУ)

Оваа класа ги опфаќа услугите кои ги пружаат специјалистичките здравствени клиники и лекарите специјалисти. Специјалистичките здравствени клиники и лекарите специјалисти се разликуваат од општите здравствени клиники и општите лекари по тоа што нивните услуги се ограничени на лекување на определена состојба, болест, медицинска постапка или тип на пациент.

Обезбедување на специјалистички медицински услуги; администрација, инспекција, работа или поддршка на специјалистичките медицински услуги кои се обезбедуваат од страна на специјалистички здравствени клиники и лекари специјалисти.

Вклучува: услуги на специјалисти по ортодонција.

Не вклучува:

- стоматолошки клиники и стоматолози (07.23);
- услуги на лаборатории за медицински анализи и центри за рентген (07.24).

07.23 СТОМАТОЛОШКИ УСЛУГИ (ИУ)

Оваа класа опфаќа услуги на општи и специјалистички стоматолошки клиники и стоматолози, орални хигиеничари или друг помошен стоматолошки персонал. Стоматолошките клиники обезбедуваат амбулантски услуги. Не мора да имаат вработено стоматолози или да бидат под надзор на стоматолози; може да имаат вработено орални хигиеничари или помошен стоматолошки персонал или да бидат под нивен надзор.

Обезбедување на амбулантски стоматолошки услуги; администрација, инспекција, работа или поддршка на стоматолошки услуги кои се обезбедуваат од страна на општи или специјалистички стоматолошки клиники и стоматолози, орални хигиеничари или друг помошен стоматолошки персонал.

Вклучува: трошоци за местeње на забни протези.

Не вклучува:

- забни протези (07.13);
- услуги на специјалисти по ортодонција (07.22);
- услуги на лаборатории за медицински анализи и центри за рентген (07.24).

07.24 ПАРАМЕДИЦИНСКИ УСЛУГИ (ИУ)

Обезбедување на амбулантски парамедицински здравствени услуги; администрација, инспекција, работа или поддршка на здравствени услуги кои ги пружаат клиниките под надзор на медицински сестри, акушери, физиотерапевти, професионални терапевти, логопеди или друг парамедицински персонал, како и здравствени услуги кои ги пружаат медицински сестри, акушери и парамедицински персонал во нивни простории, домови на пациентите или други институции кои не се дел од здравствениот систем.

Вклучува:

- специјалисти за акупунктура, кирпопрактичари, кирподисти, оптометристи, лица кои се бават со традиционална медицина, итн.;
- лаборатории за медицински анализи и центри за рентген;
- изнајмување на терапевтска опрема;
- медицински препишана терапија со корективна гимнастика;
- термални бањи или третмани со морска вода;
- услуги за брза помош со исклучок на услуги за брза помош кои ги вршат болниците.

Не вклучува:

- лаборатории за јавни здравствени услуги (07.40);
- лаборатории за утврдување на причини за некоја болест (07.50).

07.3 БОЛНИЧКИ УСЛУГИ

Хоспитализација се дефинира како појава кога пациентот е сместен во болница за време на лекувањето. Вклучени се и болничка дневна нега и болничко лекување во домашни услови, како и грижа за неизлечиво болни луѓе.

Оваа група ги опфаќа услугите на општи и специјалистички болници, услуги на медицински центри, породилни центри, домови за стари лица и центри за рехабилитација кои главно обезбедуваат болнички услуги, услуги на болници во воени бази, услуги на институции кои им помагаат на стари луѓе каде што е неопходен медицински надзор и услуги на центри за рехабилитација кои пружаат болничка нега и терапија за рехабилитација со цел лекување на пациентот, а не долготрајна поддршка.

Болниците се дефинираат како институции кои пружаат болничка грижа под директен надзор на квалификувани лекари. Медицинските центри, породилните центри, домовите за стари лица и центрите за рехабилитација исто така пружаат болничка грижа, но нивните услуги ги контролира, а често и ги извршува персонал со пониски квалификации од лекарите.

Во оваа група не се опфатени објектите како што се теренски воени болници (02.1), ординации, клиници и диспанзери кои се исклучиво наменети за амбулантски услуги, (07.2), институции за лица со посебни потреби и центри за рехабилитација кои пред се пружаат долготрајна поддршка (10.12) и пензионерски домови за стари лица (10.20). Исто така не ги опфаќа плаќањата на пациенти за загуба на приход поради хоспитализација (10.11).

Во болничките услуги се опфатени лекови, протези, медицински помагала и опрема како и други производи од областа на здравството кои се обезбедуваат за пациентите во болница. Исто така тука се вклучени и не медицинските трошоци на болниците за администрација, немедицински персонал, храна и пијалаци, сместување (вклучувајќи и сместување за вработените), итн.

07.31 ОПШТИ БОЛНИЧКИ УСЛУГИ (ИУ)

Обезбедување на општи болнички услуги; администрација, инспекција, работа или поддршка на болници кои не ги ограничуваат услугите кои ги пружаат на одредена медицинска специјалност.

Не вклучува: медицински центри кои не се под директен надзор на квалификуван лекар (07.33).

07.32 СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ БОЛНИЧКИ УСЛУГИ (ИУ)

Специјалистичките болници се разликуваат од општите болници по тоа што нивните услуги се ограничени на лекување на определена состојба, болест или тип на пациент, на пример, болести на градниот кош и туберкулоза, лепра, рак, оториноларингологија, психијатрија, акушерство, педијатрија, итн.

Обезбедување на специјалистички болнички услуги; администрација, инспекција, работа или поддршка на болници кои ги ограничуваат своите услуги на одредена специјалност во медицината.

Не вклучува: породилни центри кои не се под директен надзор на квалификуван лекар (07.33).

07.33 УСЛУГИ НА МЕДИЦИНСКИ И ПОРОДИЛНИ ЦЕНТРИ (ИУ)

Обезбедување услуги на медицински и породилни центри; администрација, инспекција, работа или поддршка на медицински и породилни центри.

07.34 УСЛУГИ НА ДОМОВИ ЗА СТАРИ ЛИЦА И ЦЕНТРИ ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЈА (ИУ)

Домовите за стари лица и центрите за рехабилитација обезбедуваат услуги на лица кои се опоравуваат од операција или од истоштеност како последица на болест или состојба што главно бара следење и давање на лекови, физиотерапија и вежбање за да се надомести губењето на функции или заради одмор.

Обезбедување на услуги на домови за стари лица и центри за рехабилитација; администрација, инспекција, работа или поддршка на услугите на домовите за стари лица и центрите за рехабилитација.

Вклучува:

- институции кои пружаат помош на стари лица каде што медицинскиот надзор е од суштинско значење;
- центри за рехабилитација кои пружаат болничка здравствена заштита и терапија за рехабилитација со цел лекување на пациентот, а не долготрајна поддршка.

07.4 ЗДРАВСТВЕНИ УСЛУГИ ОД ЈАВНИ ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ

07.40 ЗДРАВСТВЕНИ УСЛУГИ ОД ЈАВНИ ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ (ИУ)

Обезбедување на здравствени услуги од јавни здравствени установи; администрација, инспекција, работа или поддршка на здравствени услуги од јавни здравствени установи како што се функционирање на банките на крв (собирање, обработка, чување, транспорт), откривање на болест (рак, туберкулоза, венерични болести), превенција (имунизација, вакцинирање), следење (исхрана на доенчиња, здравје на деца), собирање на епидемиолошки податоци, услуги за планирање на семејство, итн.; изготвување и давање информации за прашања од областа на јавното здравство.

Вклучува:

- здравствени услуги од јавни здравствени установи кои ги пружаат специјални тимови за група корисници, од кои повеќето се во добра здравствена состојба, на работни места, во училишта или на други слични места;
- здравствени услуги од јавни здравствени установи кои не се поврзани со болница, клиника или лекари;
- здравствени услуги од јавни здравствени установи кои не ги пружаат квалификувани лекари;
- лаборатории за услуги од јавни здравствени установи.

Не вклучува:

- лаборатории за медицински анализи (07.24);
- лаборатории за утврдување на причини за некоја болест (07.50).

07.5 ЗДРАВСТВО – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Дефинициите за основно истражување, применето истражување и експериментален развој се дадени во (01.4) и (01.5).

07.50 ЗДРАВСТВО – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со областа здравство; грантови, заеми или субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со здравството, а кои ги спроведуваат невладини органи, како што се институтите за истражување и универзитетите.

Вклучува: лаборатории за утврдување на причини за некоја болест.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

07.6 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ЗДРАВСТВОТО

07.60 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ЗДРАВСТВОТО (КУ)

Администрација, работа или поддршка на активности како што се изготвување, администрација, координирање и следење а севкупните здравствени политики, планови, програми и буџети; изготвување и спроведување на закони и стандарди за обезбедување здравствени услуги, вклучувајќи издавање дозволи на здравствени установи, на лекари и на помошен медицински персонал; подготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за здравството.

Вклучува: активности и услуги во здравството кои не може да бидат класифицирани во (07.1), (07.2), (07.3), (07.4) или (07.5).

08 РЕКРЕАЦИЈА, КУЛТУРА И РЕЛИГИЈА

Државните расходи за рекреација, култура и религија вклучуваат расходи за услуги кои се обезбедуваат за поединци и домаќинства и расходи за услуги кои се обезбедуваат на колективна основа. Расходите за поединци се класифицирани во групите (08.1) и (08.2); расходите за колективни услуги се класифицирани во групите од (08.3) до (08.6). Колективните услуги се обезбедуваат на заедницата како целина. Тие вклучуваат активности како што се дефинирање и спроведување на државна политика; утврдување и спроведување на закони и стандарди за обезбедување на рекреативни и културни услуги; како и применето истражување и експериментален развој за рекреативни, културни и религиозни работи и услуги.

08.1 СПОРТСКИ И РЕКРЕАТИВНИ УСЛУГИ

08.10 СПОРТСКИ И РЕКРЕАТИВНИ УСЛУГИ (ИУ)

Обезбедување на спортски и рекреативни услуги; администрација на спортски и рекреативни активности; надзор и регулирање на спортски објекти; работа или поддршка на објекти за активни спортски активности или настани (фудбалски терени, тениски терени, терени за сквош, патеки за трчање, терени за голф, боксерски рингови, лизгалишта, физкултурни сали, итн.); работа или поддршка на објекти за пасивни спортски активности или настани (главно специјално опремени простории за играње карти, друштвени игри, итн.); работа или поддршка на објекти за рекреативни активности (паркови, плажи, кампови и слични места за сместување кои се опремени на некомерцијална основа, базени, јавни бањи, итн.); грантови, заеми или субвенции за поддршка на тимови или индивидуални натпреварувачи или играчи.

Вклучува: објекти за сместување на публика; национална, регионална или локална репрезентација на спортски настани.

Не вклучува:

- зоолошки или ботанички градини, аквариуми, арборетуми и слични институции (08.20);
- спортски и рекреативни објекти поврзани со образовни институции (класифицирани во соодветната класа од Областа 09.).

08.2 УСЛУГИ ОД ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА

08.20 УСЛУГИ ОД ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА (IS)

Обезбедување услуги од областа на културата; администрација на активности од областа на културата; надзор и регулирање на објекти од областа на културата; работа или поддршка на објекти за организирање на културни активности (библиотеки, музеи, уметнички галерии, театри, изложбени простори, споменици, историски куќи и локалитети, зоолошки и ботанички градини, аквариуми, арборетуми, итн.); организирање, работа или поддршка на културни настани (концерти, театарски и филмски продукции, ликовни изложби, итн.); грантови, заеми или субвенции за поддршка на индивидуални уметници, писатели, дизајнери, композитори и други кои работат во областа на уметноста или на организации кои работат на промовирање на културни активности.

Вклучува: национални, регионални или локални прослави доколку нивната главна цел не е привлекување туристи.

Не вклучува:

- културни настани за претставување надвор од границите на државата (01.13);
- национални, регионални или локални прослави чија главна цел е привлекување на туристи (04.73);
- продукција на содржини од областа на културата наменети за дистрибуција преку емитување (08.30).

08.3 УСЛУГИ ЗА ЕМИТУВАЊЕ ПРОГРАМА И ИЗДАВАШТВО

08.30 УСЛУГИ ЗА ЕМИТУВАЊЕ ПРОГРАМА И ИЗДАВАШТВО (КУ)

Администрација на активности поврзани со емитување на програма и издаваштво; надзор и регулирање на услуги за емитување на програма и издаваштво; работа или поддршка на услуги за емитување на програма и издаваштво; грантови, заеми или субвенции за поддршка на: изградба или стекнување на објекти за емитување на радио или телевизиски програми; изградба или стекнување на погони, опрема или материјали за печатење весници, списанија или книги; изготвување на материјал и презентирање преку емитување програми; прибирање новости или други информации; дистрибуција на објавени дела.

Не вклучува:

- државни печатници и погони (01.33);
- образование на јавноста преку радио и телевизиски програми (09.).

08.4 ВЕРСКИ И ОСТАНАТИ УСЛУГИ НА ЗАЕДНИЦАТА

08.40 ВЕРСКИ И ОСТАНАТИ УСЛУГИ НА ЗАЕДНИЦАТА (КУ)

Администрација на верски и останати активности на заедницата; обезбедување на објекти за верски и останати услуги на заедницата, вклучувајќи поддршка за нивното работење, одржување и поправка; плаќање свештеници или други верски лица во религиозни институции; поддршка на одржување на верски служби; грантови, заеми или субвенции за поддршка на братски, граѓански, младински и социјални организации или синдикати и политички партии.

08.5 РЕКРЕАЦИЈА, КУЛТУРА И РЕЛИГИЈА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Дефинициите за основно истражување, применето истражување и експериментален развој се дадени во (01.4) и (01.5).

08.50 РЕКРЕАЦИЈА, КУЛТУРА И РЕЛИГИЈА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со рекреација, култура и религија; грантови, заеми и субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со рекреацијата, културата и религијата, кои ги спроведуваат невладини органи, како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

08.6 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА РЕКРЕАЦИЈАТА, КУЛТУРАТА И РЕЛИГИЈАТА

08.60 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА РЕКРЕАЦИЈАТА, КУЛТУРАТА И РЕЛИГИЈАТА (КУ)

Администрација, работа или поддршка на активности како што се изготвување, администрација, координирање и следење а севкупните политики, планови, програми и буџети за промовирање на спортот, рекреацијата, културата и религијата; изготвување и спроведување на закони и стандарди за обезбедување на рекреативни и културни услуги; изготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за рекреацијата, културата и религијата.

Вклучува: активности и услуги поврзани со рекреација, култура и религија кои не може да бидат класифицирани во (08.1), (08.2), (08.3), (08.4) или (08.5).

09 ОБРАЗОВАНИЕ

Државните расходи за образование вклучуваат расходи за услуги кои се обезбедуваат на поединци - ученици и студенти и расходи за услуги кои се обезбедуваат на колективна основа. Расходите за поединци се класифицирани во групите од (09.1) до (09.6); расходите за колективни услуги се класифицирани во групите (09.7) и (09.8).

Колективните услуги во образованието опфаќаат прашања како што се дефинирање и спроведување на државна политика; поставување и спроведување на стандарди; регулирање, издавање дозволи и надзор на образовни установи; како и применето истражување и експериментален развој на работи и услуги во образованието. Меѓутоа, индиректните трошоци поврзани со администрацијата или функционирањето на група училишта, колеџи, итн. се водат како индивидуални расходи и се класифицирани во групите од (09.1) до (09.6).

Распределбата во образованието се заснова на категориите на нивоа дадени во Меѓународната стандардна класификација на образованието од 1997 година (МСКОБ-97) на

Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура (УНЕСКО).

Оваа распределба вклучува воени училишта и колеџи каде што наставните програми наликуваат на оние во цивилните институции, полициски академии кои нудат општо образование покрај полициската обука и обезбедување на образование преку радио и телевизиски пренос. Расходите настанати на таков начин се класифицираат во групите од (09.1) до (09.5).

09.1 ПРЕДУЧИЛИШНО И ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

09.11 ПРЕДУЧИЛИШНО ОБРАЗОВАНИЕ (ИУ)

Обезбедување на предучилишно образование, ниво 0 според МСКОБ-97; администрација, инспекција, работа или поддршка на училишта и други институции кои обезбедуваат предучилишно образование на ниво 0 според МСКОБ-97.

Не вклучува: помошни услуги во образованието (09.60).

09.12 ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ (ИУ)

Обезбедување на основно образование, ниво 1 според МСКОБ-97; администрација, инспекција, работа или поддршка на училишта и други институции кои обезбедуваат основно образование на ниво 1 според МСКОБ-97.

Вклучува: програми за описменување на студенти кои се премногу стари за основно училиште.

Не вклучува: помошни услуги во образованието (09.60).

09.2 СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

09.21 НИЖО СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ (ИУ)

Обезбедување на нижо средно образование, ниво 2 според МСКОБ-97; администрација, инспекција, работа или поддршка на училишта и други институции кои обезбедуваат нижо средно образование на ниво 2 според МСКОБ-97; стипендии, грантови, заеми и надоместоци за поддршка на ученици во нижо средно образование на ниво 2 според МСКОБ-97.

Вклучува: вонредно нижо средно образование за возрасни и млади.

Не вклучува: помошни услуги во образованието (09.60).

09.22 ВИШО СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ (ИУ)

Обезбедување на вишо средно образование, ниво 3 според МСКОБ-97; администрација, инспекција, работа или поддршка на училишта и други институции кои обезбедуваат вишо средно образование на ниво 3 според МСКОБ-97; стипендии, грантови, заеми и надоместоци за поддршка на ученици во вишо средно образование на ниво 3 според МСКОБ-97.

Вклучува: вонредно вишо средно образование за возрасни и млади.

Не вклучува: помошни услуги во образованието (09.60).

09.3 ПОСТСРЕДНО НЕ ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ

09.30 ПОСТСРЕДНО НЕ ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ (ИУ)

Обезбедување на постсредно не високо образование, ниво 4 според МСКОБ-97; администрација, инспекција, работа или поддршка на институции кои обезбедуваат постсредно не високо образование на ниво 4 според МСКОБ-97; стипендии, грантови,

заеми и надоместоци за поддршка на ученици во постсредно не високо образование на ниво 4 според МСКОБ-97.

Вклучува: вонредно постсредно не високо образование за возрасни и млади.

Не вклучува: помошни услуги во образованието (09.60).

09.4 ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ

09.41 ПРВ СТЕПЕН НА ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ (ИУ)

Обезбедување на високо образование, ниво 5 според МСКОБ-97; администрација, инспекција, работа или поддршка на универзитети и други институции кои обезбедуваат високо образование на ниво 5 според МСКОБ-97; стипендии, грантови, заеми и надоместоци за поддршка на студенти запишани во високо образование на ниво 5 според МСКОБ-97.

Не вклучува: помошни услуги во образованието (09.60).

09.42 ВТОР СТЕПЕН НА ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ (ИУ)

Обезбедување на високо образование, ниво 6 според МСКОБ-97; администрација, инспекција, работа или поддршка на универзитети и други институции кои обезбедуваат високо образование на ниво 6 според МСКОБ-97; стипендии, грантови, заеми и надоместоци за поддршка на студенти запишани во високо образование на ниво 6 според МСКОБ-97.

Не вклучува: помошни услуги во образованието (09.60).

09.5 ОБРАЗОВАНИЕ КОЕ НЕ Е ДЕФИНИРАНО СО НИВО

09.50 ОБРАЗОВАНИЕ КОЕ НЕ Е ДЕФИНИРАНО СО НИВО (ИУ)

Обезбедување на образование кое не е дефинирано со ниво (како што се образовни програми, главно за возрасни, за кои не е потребна претходна обука, посебно стручна обука и културен развој); администрација, инспекција, работа или поддршка на институции кои обезбедуваат образование кое не е дефинирано со ниво; стипендии, грантови, заеми и надоместоци за поддршка на студенти кои посетуваат образовни програми кои не се дефинирани со ниво.

09.6 ПОМОШНИ УСЛУГИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

09.60 ПОМОШНИ УСЛУГИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО (ИУ)

Обезбедување помошни услуги на образованието; администрација, инспекција, работа или поддршка на превоз, храна, сместување, медицинска и стоматолошка грижа и поврзани помошни услуги главно за студенти, независно од нивото.

Не вклучува:

- здравствени услуги за следење и превенција на училишта (07.40);
- парични стипендии, грантови, заеми и надоместоци за покривање на трошоците за помошни услуги (09.1), (09.2), (09.3), (09.4) или (09.5).

09.7 ОБРАЗОВАНИЕ – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Дефинициите за основно истражување, применето истражување и експериментален развој се дадени во (01.4) и (01.5).

09.70 ОБРАЗОВАНИЕ – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со образование; грантови, заеми и субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со образованието, а кои

ги спроведуваат невладини органи, како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

09.8 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

09.80 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА ОБРАЗОВАНИЕТО (КУ)

Администрација, работа или поддршка на активности како што се изготвување, администрација, координирање и следење а севкупните образовни политики, планови, програми и буџети; изготвување и спроведување на закони и стандарди за обезбедување на образование, вклучувајќи издавање дозволи на образовни установи; изготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за образование.

Вклучува: активности и услуги во образованието кои не може да бидат класифицирани во (09.1), (09.2), (09.3), (09.4), (09.5), (09.6) или (09.7).

10. СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Државните расходи за социјална заштита вклучуваат расходи за услуги и трансфери кои се обезбедуваат на поединци и домаќинства и расходи за услуги кои се обезбедуваат на колективна основа. Расходите за услуги за поединци и трансфери се класифицирани во групите од (10.1) до (10.7); расходите за колективни услуги се класифицирани во групите (10.8) и (10.9).

Услугите за колективна социјална заштита ги опфаќаат прашањата како што се дефинирање и спроведување на државна политика; изготвување и спроведување на закони и стандарди за обезбедување социјална заштита; како и применето истражување и експериментален развој на активностите и услугите за социјалната заштита.

Функциите на социјалната заштита и нивните дефиниции се засноваат на Европскиот систем на статистика за социјална заштита (ЕССПРОС) од 1996 година на Канцеларијата за статистика на Европската Унија (Евростат). Во ЕССПРОС, социјалната заштита вклучува здравствена заштита, но оваа област не ја вклучува здравствената заштита. Здравствената заштита е опфатена во Областа 07. Така, медицинските добра и услуги кои се обезбедуваат за лицата кои добиваат парична и непарична помош утврдени во групите од (10.1) до (10.7) се класифицирани соодветно во (07.1), (07.2) или (07.3).

10.1 БОЛЕСТ И ИНВАЛИДИТЕТ

10.11 БОЛЕСТ (ИУ)

Обезбедување на социјална заштита во форма на парична или непарична помош која во целост или делумно ја надоместува загубата на примања во периодот на привремена неспособност за работа поради болест или повреда; администрација, работа или поддршка на такви планови за социјална заштита; парична помош, како што е исплата за боледување со непроменлива стапка или во зависност од примањата, разни плаќања за помош на лица кои привремено не можат да работат поради болест или повреда; непарична помош, како што е помош во извршување на секојдневните активности за лица кои привремено не можат да работат поради болест или повреда (домашна нега, превозни средства, итн.).

10.12 ИНВАЛИДИТЕТ (ИУ)

Обезбедување на социјална заштита во форма на парична и непарична помош на лица кои се целосно или делумно онеспособени да учествуваат во некоја стопанска дејност или да водат нормален живеат поради физичка или ментална неспособност која што е или постојана состојба или веројатно ќе потрае подолго од минимално пропишаниот период; администрација, работа или поддршка на такви планови за социјална заштита; парична помош како што е инвалидска пензија што се исплаќа на лица под стандардната возраст за пензионирање кои се соочуваат со инвалидитет што ја намалува нивната способност за работа, помош за

предвремено пензионирање на постари работници кои се пензионираат пред да ја достигнат старосната возраст за пензионирање поради намалена способност за работа, надоместоци за неџа, надоместоци што се исплаќаат за лица со инвалидитет кои вршат работа прилагодена на нивната состојба или кои посетуваат стручна обука, други периодични или паушални плаќања кои се плаќаат на лица со инвалидитет како социјална заштита; непарична помош, како што е сместување, а понекогаш и храна што се обезбедува за лица со инвалидитет во соодветни установи, помош во извршување на секојдневните активности за лица со инвалидитет (домашна неџа, превозни средства, итн.), надоместоци кои се исплаќаат на лице кое што се грижи за лице со инвалидитет, стручни и други обуки кои се обезбедуваат за понатамошна професионална и социјална рехабилитација на лицата со инвалидитет, разни услуги и добра кои се обезбедуваат за лицата со инвалидитет за да им се овозможи да учествуваат во слободни и културни активности, да патуваат или пак да учествуваат во животот на заедницата.

Не вклучува: парична и непарична помош што се исплаќа на лица со инвалидитет кога ќе ја достигнат стандардната возраст за пензионирање (10.20).

10.2 СТАРИ ЛИЦА

10.20 СТАРИ ЛИЦА (ИУ)

Обезбедување на социјална заштита во форма на парична и непарична помош за ризиците поврзани со стари лица (губење на приход, несоодветен приход, непостоење на независност во извршувањето на секојдневните обврски, намалено учество во социјалниот живот и животот во заедницата, итн.); администрација, работа или поддршка на такви планови за социјална заштита; парични бенефиции, како што се пензии за стари лица кои се исплаќаат на лица кога ќе ја достигнат стандардната возраст за пензионирање, предвидени старосни пензии кои се исплаќаат на постари работници кои се пензионираат пред стандардната возраст за пензионирање, делумни пензии кои се исплаќаат пред или по стандардната возраст за пензионирање на постари работници кои продолжуваат да работат но со намалено работно време, надоместоци за неџа, други периодични или паушални исплати кои се исплаќаат по пензионирање или поради старост; непарична помош, како што е сместување, а понекогаш и храна што се обезбедува за постари лица во специјализирани установи или за престој со семејства во соодветни установи, помош во извршување на секојдневните активности за постари лица (домашна неџа, превозни средства, итн.), надоместоци кои се исплаќаат на лице кое се грижи за постаро лице, разни услуги и добра кои се обезбедуваат за постари лица за да им се овозможи да учествуваат во слободни и културни активности, да патуваат или пак да учествуваат во животот на заедницата.

Вклучува: планови за пензии за воени лица и државни службеници.

Не вклучува: бенефиции за предвремено пензионирање кои се исплаќаат на постари работници кои се пензионираат пред да ја достигнат стандардната возраст за пензионирање поради инвалидитет (10.12) или невработеност (10.50).

10.3 НАСЛЕДНИЦИ

10.30 НАСЛЕДНИЦИ (ИУ)

Обезбедување на социјална заштита во форма на парична и непарична помош на лица кои се наследници на починато лице (како што се сопруг/а, поранешен сопруг/а, деца, внуци, родители или други роднини на починатото лице); администрација, работа или поддршка на такви планови за социјална заштита; парична помош, како што се пензии на наследниците, грантови во случај на смрт и други периодични или паушални плаќања за наследниците; непарична помош, како што е помош за покривање на трошоци за погреб, разни услуги и добра што им се даваат на наследниците за да им се овозможи да учествуваат во животот во заедницата.

10.4 СЕМЕЈСТВО И ДЕЦА

10.40 СЕМЕЈСТВО И ДЕЦА (ИУ)

Обезбедување на социјална заштита во форма на парична и непарична помош на

домаќинства со издржувани деца; администрација, работа или поддршка на такви планови за социјална заштита; парична помош, како што се надоместоци за породилно отсуство, надомест за новороденче, помош за родителско отсуство, семејни или детски додатоци, други периодични или паушални плаќања за поддршка на домаќинства за да ги подмират трошоците за одредени потреби (на пример, на семејства со самохран родител или семејства со хендикепирани деца); непарична помош, како што се згрижување и храна кои се обезбедуваат за деца од предучилишна возраст во текот на денот или еден дел од денот, финансиска помош за плаќање на негувателка да се грижи за децата во текот на денот, перманентно згрижување и храна за деца и семејства (домови за деца без родители, згрижувачки семејства, итн.), добра и услуги кои се обезбедуваат дома на деца или на оние кои се грижат за нив, разни услуги и добра кои им се обезбедуваат на семејства, млади или деца (одморалишта и центри за рекреација).

Не вклучува: услуги за планирање на семејство (07.40).

10.5 НЕВРАБОТЕНОСТ

10.50 НЕВРАБОТЕНОСТ (ИУ)

Обезбедување на социјална заштита во форма на парична и непарична помош на лица кои се способни за работа, достапни за работа, но не можат да најдат соодветно вработување; администрација, работа или поддршка на такви планови за социјална заштита; парична помош, како што се целосна или делумна помош за невработени, помош за предвременно пензионирање што се исплаќа на постари работници кои се пензионираат пред да ја достигнат стандардната возраст за пензионирање поради невработеност или намалување на работни места заради економски мерки, надоместоци на целни групи од работната сила кои учествуваат во обуки наменети да го зголемат нивниот потенцијал за вработување, надоместок за работници кои се технолошки вишок, други периодични или паушални плаќања за невработени, особено за лица кои се невработени подолго време; непарична помош, како што се плаќања за преселување, стручна обука на невработени лица или преквалификација за лица кај кои постои ризик дека ќе ја загубат работата, сместување, храна или облека за невработени лица и нивните семејства.

Не вклучува:

1. општи програми или планови насочени кон зголемување на мобилноста на работната сила, намалување на стапката на невработеност или промовирање на вработувањето на обесправени лица или други групи кои се карактеризираат со висока стапка на невработеност (04.12);
2. парична и непарична помош што се исплаќа на невработени лица кога ќе достигнат стандардна возраст за пензионирање (10.20).

10.6 ДОМУВАЊЕ

10.60 ДОМУВАЊЕ (ИУ)

Обезбедување социјална заштита во форма на непарична помош за да им се помогне на домаќинствата да ги подмират трошоците за домување (примателите на оваа помош се проверуваат за да се утврдат нивните средства); администрација, работа или поддршка на такви планови за социјална помош; непарична помош, како што се привремени или долгорочни плаќања за да им се помогне на станарите со трошоците за кирија, плаќања за да се ублажат тековните трошоци за домување на сопствениците - станарите (всушност да им се помогне со плаќање на кредити или камата), обезбедување на евтини или социјални станови.

10.7 ОСТАНАТО СОЦИЈАЛНО ИСКЛУЧУВАЊЕ

10.70 ОСТАНАТО СОЦИЈАЛНО ИСКЛУЧУВАЊЕ (ИУ)

Обезбедување на социјална заштита во форма на парична и непарична помош на лица кои се социјално исклучени или пак постои ризик да бидат социјално исклучени (како што се сиромашни лица, лица со ниски примања, имигранти, староседелци, бегалци, зависници од алкохол и дрога, жртви на насилство, итн.); администрација и поддршка на такви планови за

социјална заштита; парична помош, како што е додаток на приходите и други готовински плаќања за сиромашни и ранливи лица за да им се помогне да се ублажи сиромаштијата или да им се помогне во тешки ситуации; непарична помош, како што се краткотрајно и долготрајно згрижување и храна за сиромашни и ранливи лица, рехабилитација на зависници од алкохол и дрога, добра и услуги за помош на ранливи лица како што се советување, дневно згрижување, помош во извршување на секојдневните обврски, храна, облека, гориво, итн.

10.8 СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ

Дефинициите за основно истражување, применето истражување и експериментален развој се дадени во (01.4) и (01.5).

10.80 СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА – ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ (КУ)

Администрација и работа на државни агенции чија дејност е применето истражување и експериментален развој поврзани со социјалната заштита; грантови, заеми и субвенции за поддршка на применетото истражување и експерименталниот развој поврзани со социјалната заштита, а кои ги спроведуваат невладини органи, како што се институтите за истражување и универзитетите.

Не вклучува: основно истражување (01.40).

10.9 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА

10.90 ДРУГИ ФУНКЦИИ НА СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА (КУ)

Администрација, работа или поддршка на активности како што се што се изготвување, администрација, координирање и следење на севкупните политики, планови, програми и буџети за социјална заштита; изготвување и спроведување на закони и стандарди за обезбедување на социјална заштита; изготвување и давање општи информации, техничка документација и статистика за социјалната заштита.

Вклучува: обезбедување социјална заштита во форма на парична и непарична помош на жртвите од пожари, поплави, земјотреси и останати мирнодопски катастрофи; набавка и складирање на храна, опрема и други залихи за итни потреби во случај на мирнодопски катастрофи; други активности и услуги за социјална заштита кои не може да бидат класифицирани во (10.1), (10.2), (10.3), (10.4), (10.5), (10.6), (10.7) или (10.8).

* Кратенките „КУ“ или „ИУ“ следат во заграда по насловот на секоја Класа за да означат дали услугите опфатени во оваа Класа се колективни или индивидуални услуги.